

GEOWAM

INLEIDING

door¹

Jan VAN DER SLUYS² en G. STOOPS³

Het symposium "GEOWAM..." Geologie tussen wetenschapper en amateur" was een initiatief van Nautilus-Gent vzw. Het vond plaats op 17 maart 1990 te Gent en werd ingericht met de bedoeling verzamelaars van mineralen en fossielen samen te brengen met professionele geologen. De relatie tussen beide groepen is niet altijd even vlot, hetgeen jammer is, want ze biedt heel wat mogelijkheden.

Tijdens het symposium bleek duidelijk waar de grootste knelpunten liggen. Het belang hiervan mag niet overschat worden, aangezien contacten tussen amateurs en professionele geologen vaak zeer intens zijn, vooral als ze op een individuele basis gebeuren. De grootste "relatieproblemen" tussen beide groepen doen zich van beide zijden voor.

Eenzijds verkrijgt de amateur vaak onvoldoende toegang tot wetenschappelijke instellingen, apparatuur en kennis van mensen die er werken. Erg interessante vondsten kunnen daardoor niet "gevaloriseerd" worden, bijvoorbeeld in de vorm van onderzoek en publicaties.

Anderzijds beschouwt de wetenschapper soms sommige verzamelaars als kinderlijke concurrenten, die waardevolle vindplaatsen leegroven of vernietigen door ondeskundig zoekwerk. Dit geldt inderdaad vaak voor commercieel ingestelde verzamelaars. "Pathologische" verzamelaars, dit zijn verzamelaars die uit hun vondsten (vnl. fossielen) allerlei onwetenschappelijke theorieën afleiden, zijn eveneens een doorn in het oog van de wetenschapper.

Toch blijkt dat dergelijke misbruiken het best bestreden worden door een gezamenlijke actie van professionele geologen en amateur-verenigingen. De bescherming van vindplaatsen tegen vandalisme en ondeskundig zoekwerk kan best gebeuren door het naleven van een erecode en het maken van duidelijke afspraken. Wat de vernietiging van vindplaatsen betreft, bijvoorbeeld door aanleg van een stort in een groeve, trekken beide groepen trouwens aan hetzelfde zeel.

De toegang van verzamelaars tot universiteiten en wetenschappelijke instellingen verloopt onge-

twijfeld het vlotst via individuele contacten en persoonlijk initiatief. Gestructureerde contacten hebben zelden succes. Toch zou de aanwezigheid van een contactpersoon tussen verzamelaars en universiteit erg zinvol zijn. Hij kan immers de vragen van een amateur "filteren" zodat er voor problemen die vaak binnen de vereniging kunnen worden opgelost, zoals determinatie, niet altijd meteen naar de wetenschapper moet worden gelopen. Echt interessante vraagstukken kunnen dan meteen aan de juiste persoon worden gericht. Het wegwerken van drempelvrees bij de amateur mag immers geen aanleiding geven tot een "open-deur-vrees" bij de beroepsgeologen.

Interessante privéverzamelingen of de vaak grondige kennis van vindplaatsen bij amateurs kan eventueel nuttig worden gebruikt bij wetenschappelijk onderzoek, bijvoorbeeld in het kader van licentiaatsthesisen. Ook op die manier wordt het werk van de amateur wetenschappelijk ingekleed en de waarde ervan verhoogd.

Heel wat wetenschappers geven toe dat de wetenschap zichzelf meer moet relativiseren: er is een nood aan vulgarisatie van de onderzoeksresultaten, zodat theorieën van "pathologische" verzamelaars minder respons vinden bij leken. De wetenschap moet vaker van zijn ivoren toren stappen.

Contacten tussen universiteiten en verenigingen moeten vlotter verlopen. Er wordt voorgesteld om een soort contactgroep op te richten die de uitwisseling tussen beide groepen bevordert. Bovendien zou iedere vereniging een informatiemap met gegevens over haar werking moeten opstellen, zodat ze beter bekend raakt bij de universiteiten. Het is dan eenvoudiger om een amateur door te verwijzen naar een vereniging in de buurt, of om beroep te doen op de ervaring van een verzamelaar voor een bepaalde vindplaats of streek.

Heel die uitwisseling vereist echter dat er eerst een nauwere samenwerking komt tussen de verschillende verenigingen onderling, en deze is jammer genoeg nog ver te zoeken.

¹ Synthese van de lezingen gehouden tijdens het Geowam symposium, Gent, 17.03.1990.

² Aspirant N.F.W.O., Rijksuniversiteit Gent - Laboratorium voor Mineralogie, petrografie en micropedologie - Krijgslaan 281, S8 - B-9000 Gent.

³ Rijksuniversiteit Gent - Laboratorium voor Mineralogie, petrografie en micropedologie - Krijgslaan 281, S8 - B-9000 Gent